

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/681/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213218640
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1213218640.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu JUDr. Kataríny Javorčíkovej a JUDr. Branislava Krála v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik Bratislava, a. s., Olejkárska ul. č. 1, Bratislava, zast. JUDr. Vladimírom Kánom, AK ECKER-KÁN & Partners, Nám. M. Benku č. 9-C1, Bratislava, proti žalovanému: A. N., bytom W. B.. Č.. XX, D., o zaplatenie 50,50 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 27. júna 2014, č. k. 11C/149/2014-28, pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 50,50 eur z titulu ceny cestovného lístka a úhrady za nepreukázanie sa cestovným lístkom. Žalovanému súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že žalovaný dňa 14.03.2011 cestoval dopravným prostriedkom žalobcu, linkou MHD č. 30 - autobusom a pri kontrole sa nepreukázal platným cestovným lístkom. Žalovaný zároveň odmietol zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že právny vzťah medzi účastníkmi konania bol založený zmluvou o preprave v zmysle § 760 Obč. zák. Poukázal na skutočnosť, že ide o neformálnu zmluvu, ktorá sa môže uzavrieť rôznymi spôsobmi (napr. zakúpením cestovného lístka, nastúpením do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri nástupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.). V danej veci podľa súdu prvého stupňa došlo ku konkludentnému uzavretiu zmluvy o preprave osôb medzi účastníkmi v zmysle § 760 Obč. zák. nástupom žalovaného do dopravného prostriedku žalobcu. Keďže cestujúci sa môžu s prepravným poriadkom upravujúcim podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave, ktorý je súčasťou návrhu na uzavretie prepravnej zmluvy, oboznámiť (na webovom sídle dopravcu, na zastávkach a v hromadných dopravných prostriedkoch), ale nemôžu ho ovplyvniť, prepravnú zmluvu je v súlade s pojmovým vymedzením spotrebiteľských zmlúv legislatívne vyjadreným v ust. § 52 Obč. zák. potrebné podľa názoru súdu prvého stupňa považovať za spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 Obč. zák. Žalovaný je v tejto zmluve spotrebiteľom. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že žalobca si svoje nároky z prepravy uplatnil voči žalovanému žalobu podanou na súde dňa 18.06.2013. Právo žalobcu sa pritom mohlo po prvýkrát vykonať podaním žaloby deň po tom, kedy žalovaný cestoval v dopravnom prostriedku žalobcu bez platného cestovného lístka, teda dňa 15.03.2011. Posledný deň ročnej premlčacej doby v zmysle § 108 Obč. zák. podľa súdu prvého stupňa pripadol na deň 15.03.2012. Keďže žalobca podal žalobu na súd prvého stupňa až dňa 18.06.2013,

podal ju oneskorene - po uplynutí jednoročnej premlčacej doby uvedenej v § 108 Obč. zák. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter uzavretej zmluvy o preprave osôb a povinnosť súdu prihliadať ex offo na premlčanie nároku žalobcu zo spotrebiteľskej zmluvy, súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov žalobu zamietol. V závere odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvého stupňa podotkol, že oba uplatnené nároky (na zaplatenie cestovného aj na zaplatenie sankčnej úhrady) majú rovnaký právny základ, a to porušenie podmienok zo zmluvy o preprave osôb. Na oba nároky preto z hľadiska premlčania treba aplikovať ust. § 108 Obč. zák., oba vznikli súčasne porušením zmluvy o preprave osôb v MHD a teda u oboch nárokov začína premlčacia doba plynúť súčasne. O trovách konania súdu prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca. Odvolaním napadol výrok, ktorým bola zamietnutá žaloba v časti úhrady za nepreukázanie sa cestovným lístkom vo výške 50,- eur. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. Podľa žalobcu sa nejedná o spotrebiteľskú zmluvu, čo mal potvrdiť napríklad Okresný súd Bratislava II v rozsudku zo dňa 12.04.2011 sp. zn. 10C/29/11, v ktorom bolo okrem iného uvedené, že Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarifa MHD v Bratislave a cestovné poriadky sú verejným návrhom žalobcu na uzavretie zmluvy o preprave osôb, pričom cestujúci má povinnosť pred nastúpením do MHD oboznámiť sa s podmienkami cestovania a na základe toho sa môže rozhodnúť, či služby žalobcu využije, alebo zvolí iný spôsob prepravy. Poukázal tiež na čl. 1 Prepravného poriadku. Žalobca mal za to, že žalovaný nástupom do vozidla mestskej hromadnej dopravy s ním konkludentne a dobrovoľne uzavrel zmluvu o preprave osôb, a teda okamihom nástupu do dopravného prostriedku bol povinný dodržiavať prepravné a tarifné podmienky žalobcu. Keďže žalovaný sa dňa 14.03.2011 na linke MHD č. 30 na výzvu revízora nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave mu vznikla povinnosť zaplatiť cestovné 0,50 eur a úhradu 50,- eur. Povinnosť žalovaného zaplatiť úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom podľa žalobcu vznikla v zmysle § 9 písm. b/, v spojení s § 11 ods. 1 písm. d/ a § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, a teda nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák. Pretože zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka, podľa jeho názoru je namieste použiť § 101 Obč. zák., čo znamená, že pohľadávka vo výške 50,- eur sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe a v čase podania žaloby teda nebola premlčaná. Žalobca napokon v odvolaní poukázal na rozsudky odvolacieho súdu sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd v skutkovo totožných veciach vyhovel jeho odvolaniu.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal charakterom vzťahu medzi účastníkmi konania, pričom dospel zhodne so súdom prvého stupňa k záveru, že ide o spotrebiteľský vzťah a zmluva o preprave uzatváraná medzi žalobcom ako dopravcom a cestujúcim je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Obč. zák. Ide totiž o zmluvu, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, pričom cestujúci nemá možnosť podstatným spôsobom, resp. žiadnym spôsobom ovplyvniť obsah dopravcom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Podľa Prepravného poriadku MHD v Bratislave je tento prepravný poriadok, Tarifa MHD a cestovné poriadky umiestnené na zástavkách verejným návrhom na uzavretie zmluvy o preprave osôb. Cestujúci sa však môže jedine rozhodnúť, či služby poskytované dopravcom využije a bude akceptovať ním stanovený Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarify MHD a cestovné poriadky alebo služby dopravcu nevyžije, nemá však možnosť dohodnúť si individuálne podmienky, za akých tieto služby bude využívať, ani žiadnym spôsobom zasahovať do ich obsahu. V zmysle uvedeného je právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným v prejednávanej veci právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý musí byť posudzovaný podľa ustanovení upravujúcich právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Žalobca (dopravca) má pritom v tomto vzťahu postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Obč. zák. a zároveň predávajúceho v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z., keďže pri uzatváraní a plnení zmluvy o preprave koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, ktorou okrem iného je aj pravidelná verejná cestná hromadná mestská doprava osôb. Žalovaný (cestujúci) vystupuje v postavení

spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 Obč. zák. a § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z.). Súd prvého stupňa tak v nadväznosti na túto skutočnosť postupoval správne, keď v danej veci v súlade s § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ex offo prihliadol na premlčanie nároku žalobcu a odvolacie námietky žalobcu v tomto smere nie sú dôvodné.

V zmysle § 108 Obč. zák. je na uplatnenie práva z prepravy stanovená jednoročná premlčacia doba. Toto zákonné ustanovenie platí pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (§ 760 až § 773 Obč. zák.), s výnimkou práva na náhradu škody v zmysle § 764 Obč. zák., pre premlčanie ktorého platí § 106 Obč. zák. V jednoročnej premlčacej dobe podľa § 108 Obč. zák. sa teda premlčuje nielen nárok dopravcu na cestové vyplývajúci z § 760 Obč. zák., ale aj jeho nárok na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom v zmysle zák. č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave. Tento nárok totiž taktiež patrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák., hoci v ňom nie je výslovne uvedený. Zákon č. 168/1996 Z. z. bol verejnoprávnym predpisom, ktorý okrem iného upravoval aj vzťahy medzi cestujúcimi a dopravcom, teda občianskoprávne vzťahy. Keďže uvedený zákon otázku premlčania nároku dopravcu na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom (§ 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z.) osobitne neupravoval, je potrebné otázku premlčania tohto nároku posúdiť v zmysle § 853 ods. 1 Obč. zák. na základe analógie legis podľa tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Takýmto ustanovením je práve § 108 Obč. zák., podľa ktorého správne otázku premlčania nároku žalobcu posudzoval aj súd prvého stupňa. Zároveň zák. č. 168/1996 Z. z. neupravoval ani začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom. Preto je podľa názoru odvolacieho súdu namieste aplikácia ust. § 563 Obč. zák., v zmysle ktorého dlžník - cestujúci je povinný splatiť dlh prvého dňa potom, ako ho veriteľ - dopravca o plnenie požiadal. Týmto dňom teda nastáva splatnosť dlhu a zároveň je v tento deň možné prvýkrát uplatniť právo podaním žaloby na súd.

V prejednávanej veci žalovaný cestoval na linke MHD č. 30 v Bratislave dňa 14.03.2011, kedy ho revízor aj vyzval na zaplatenie cestovného 0,50 eur a postihu 50,- eur. Jednoročná premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcu na súde tak začala plynúť dňa 15.03.2011 a jej koniec v súlade s § 122 ods. 2 prvá veta Obč. zák. pripadol na deň 14.03.2012 (streda). Žalobca podal žalobu na súd dňa 18.06.2013, t. j. oneskorene, po uplynutí premlčacej doby v zmysle § 108 Obč. zák. Vzhľadom na skutočnosť, že v danej veci ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, súd prvého stupňa správne žalobcovi premlčané právo nepriznal aj bez uplatnenia námietky premlčania zo strany žalovaného (§ 5b zákona č. 250/2007 Z. z.).

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku žalobcu, že pri cestovaní bez cestovného lístka je namieste použiť § 101 Obč. zák. o všeobecnej premlčacej dobe. Nárok na zaplatenie úhrady pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom totiž nemôže vzniknúť samostatne a oddelene len na základe zák. č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného. Obidva nároky tak vznikajú súčasne a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia. U obidvoch nárokov sa preto dĺžka premlčacej doby riadi ust. § 108 Obč. zák., a teda je jednoročná.

Pokiaľ žalobca vo svojom odvolaní poukazuje na rozsudky odvolacieho súdu sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd v skutkovo totožných veciach odvolaniu žalobcu vyhovel, odvolací súd uvádza, že tieto rozhodnutia nie sú právne záväzné pre rozhodovanie iných odvolacích senátov a nestotožňuje sa s právnym názorom v otázke premlčania prezentovaným v týchto rozhodnutiach. Zároveň odvolací súd dodáva, že práve z dôvodu rozdielneho právneho posúdenia skutkovo totožných vecí občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave vo vzťahu k otázke posúdenia premlčania nárokov zo zmluvy o preprave osôb v prostriedkoch MHD (cestovné a úhrada) prijalo zjednocujúce stanovisko, z ktorého odvolací súd v tomto rozhodnutí vychádzal.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o zaplatenie 50,- eur z titulu úhrady pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom, ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, O.s.p.

Výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá v časti cestovného 0,50 eur, nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.